

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев1 29/2022
02.11.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Драгица Бркић, адвокат из ..., против туженог „НИС“ АД Нови Сад, ради исплате, одлучујући у поновном поступку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1455/18 од 23.11.2018. године, у седници од 02.11.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1455/18 од 23.11.2018. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Новом Саду П1 567/18 од 19.04.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка исплати износ од 21.500,00 динара, у року од 8 дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 567/18 од 19.04.2018. године, ставом првим изреке, тужбени захтев тужиоца је делимично усвојен. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу за период од маја 2011. године до октобра 2012. године, исплати на име мање исплаћене зараде појединачне месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости до исплате, ближе одређене овим ставом изреке. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 108.500,00 динара, са каматом од извршности до исплате. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио законску затезну камату на досуђене трошкове парничног поступка од пресуђења до извршности.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1455/18 од 23.11.2018. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца на одлуку о трошковима поступка је одбијена, а жалба туженог је усвојена и преиначена првостепена пресуда, у усвајајућем делу и одбијен као неоснован тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоцу исплати на име мање исплаћене зараде појединачне месечне износе, са законском затезном каматом од доспелости до исплате, ближе одређене овим ставом изреке, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 108.500,00 динара, са каматом.

Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име накнаде трошкова парничног поступка исплати износ од 2.030,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 1598/2019 од 05.03.2020. године, преиначена је пресуда апелационог суда, одбијена жалба туженог и потврђена пресуда првостепеног суда, те обавезан тужени да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка.

Против одлуке Врховног касационог суда, изјављена је уставна жалба, па је одлуком Уставног суда Уж 8226/20 донетој на седници већа одржаној 30.06.2022. године, усвојена уставна жалба Привредног друштва „НИС“ АД Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 1598/19 од 05.03.2020. године повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, поништена пресуда Врховног касационог суда Рев2 1598/19 од 05.03.2020. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1455/18 од 23.11.2018. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиоца, Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11 ... 55/14) и нашао да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог на неодређено време до 31.10.2012. године, када му је на основу Споразума од 18.10.2012. године престао радни однос. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и репрезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године закључили Социјални програм за "НИС" АД Нови Сад. Чланом 9. Социјалног програма тужени се обавезао да одмах након преузимања "НИС"-а АД Нови Сад изврши једнократно и трајно повећање зарада запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Преузимање "НИС"-а АД Нови Сад извршено је 11.02.2009. године. На основу Одлуке од 30.04.2009. године извршена је исплата једнократног додатка на априлску зарату у висини од 15% вредности основне зараде утврђене чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду тужени је запосленима усклађивао зарату са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа. У овој парници тужилац потражује разлику између зараде која му је исплаћена и зараде увећане за 15% за тражени период, према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године. Вештачењем је утврђена висина разлике зараде коју тужилац потражује.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиоца основан налазећи да су без значаја за одлуку чињенице да је тужени за април месец увећао основну зараду запослених, па и тужиоцу, у висини 15% основне зараде за април (о чему је донео посебну одлуку), а затим у наредном периоду увећао основну зараду запослених у процентима који одговарају кретању индекса трошкова живота (о чему је такође доносио посебне одлуке), као и да је у складу са резултатима пословања запосленима вршио исплате на име премија, те да је зараду тужиоцу, у утуженом периоду, исплатио у складу са закљученим уговором о раду, одредбама колективног уговора и одговарајућим општим актима туженог, а које исплате су веће у односу на разлику од 15% траженог увећања зараде тужиоца.

Супротно, по оцени апелационог суда наведени социјални програм не представља непосредан и аутономан извор права за запослене, већ само намеће обавезе купцу да у циљу реализације зацртаних циљева приватизације туженог предузме одговарајуће мере да се исти током трајања и реализују. Према ставу другостепеног суда, социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује пошто не уређују права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике, којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба, па је из ових разлога преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев тужиоца.

Поступајући у извршењу одлуке Уставног суда, Врховни касациони суд је поново размотрио све ревизијске разлоге и утврдио да се ревизијом основано указује да је побијана пресуда заснована на погрешној примени материјалног права, а становиште другостепеног суда погрешно.

Сагласно неспорној чињеници, Социјални програм за НИС АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана одредбом члана 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога и тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу

предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у одредби члана 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правна валидност оваквог става Врховног касационог суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио. Он је за први месец пословања по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио. Из тог разлога, основан је и захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у заради за преостали период важења Социјалног програма до 31.12.2012. године. Зато је тужбени захтев тужиоца основан, како је правилно закључио и првостепени суд, а побијана пресуда морала бити преиначена.

Врховни касациони суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта. Међутим, упркос тој чињеници, Врховни касациони суд је оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. С обзиром на наведено, тужилац има право на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. ЗОО.

Тужиоцу који је успео по ревизији припадају и опредељени трошкови ревизијског поступка на основу члана 153, 154, 163. и 165. ЗПП и то: на име састава ревизије 12.000,00 динара, таксе на ревизију 3.800,00 динара и ревизијску одлуку 5.700,00 динара, према важећој АТ и ТТ, у тренутку предузимања радњи.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**